

Dendrokronologisk undersøgelse af træ fra skibsvrag,
"Gedesby 2" af Niels Bonde

GEDESBY

Vikingskibsmuseet, Roskilde, ved Jan Bill.
Undersøgt af Niels Bonde.
NNU j.nr. A6882.

Vrag (Gedesby 2), j.nr. MAJ 220

Fire prøver af *Quercus sp.*, eg, undersøgt, alle dateret. To af prøverne har splintved bevaret.

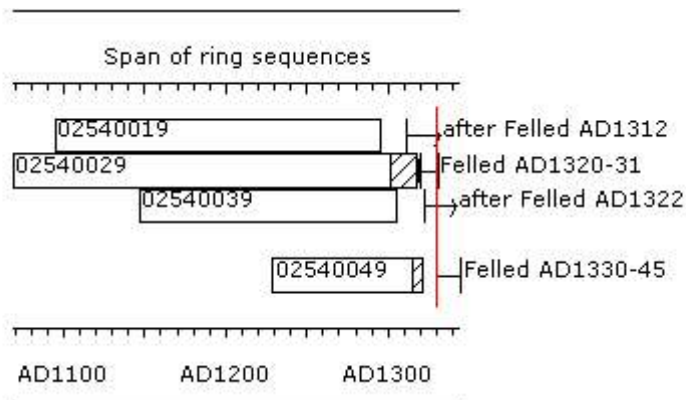
De fire prøver er udtaget af radiale, eller nærmest radiale, udkløvede/udskårne bordplanker. Der er ikke konstateret sikre spor, som kan angive, hvorledes plankerne er forarbejdet. I følge indsender er der intet, der tyder på, at nogen af prøverne stammer fra reparationstømmer eller genanvendt tømmer.

Relativ datering

Åringskurverne for tre af prøverne (02540019, 002540029 og 02540039) krydsdaterer og kan sammenregnes til en middelkurve, 0254M002, på 251 år, som dækker perioden 1069-1319.

Relativ datering						
kurver	-	-	02540019	02540029	02540039	02540049
-	start	dates	AD1095	AD1069	AD1147	AD1229
-	dates	end	AD1296	AD1319	AD1306	AD1322
02540019	AD1095	AD1296	*	4,18	13,14	1,31
02540029	AD1069	AD1319	*	*	3,84	-
02540039	AD1147	AD1306	*	*	*	2,22
02540049	AD1229	AD1322	*	*	*	*
<i>Triangular YR-CROS73 matrix , t-values.</i> \ = overlap < 15 years. - = t-values less than 0.00. * = empty triangle						

Dateringsdiagram

Absolut datering

På to af prøverne (02540029 og 02540049) er en del af splintveddet bevaret. Den yngste bevarede årring i de to prøver er dannet i hhv. 1319 og 1322. Korrigeres der for manglende årringe i splintveddet kan fældningstidspunktet for de to træer, som prøverne stammer fra, beregnes til hhv. 1320-31 og 1330-45, idet der tages som udgangspunkt, at træerne har haft ca. 20 årringe [20 -5, +10] i splintveddet. Sammenholdes dette med de beregnede fældningstidspunkter for de træer, som de to øvrige prøver stammer fra, kan det bestemmes, at de fire prøver stammer fra træer, som er fældet ca. 1330 (se dateringsdiagram).

Denne datering vil da også angive tidspunktet for bygningen af skibet, som prøverne er udtaget fra.

Absolut datering. Directory YR-CROS73 matrix by NB. t-values

kurver	-	-	02540049	0254M002
-	start	dates	AD1229	AD1069
-	dates	end	AD1322	AD1319
Mecklenburg****	AD485	AD1988	2,74	5,90
dm100003 Schleswig-Holstein*	AD436	AD1968	1,08	5,87
pm000004 PL-Pomerania **	AD996	AD1985	1,03	4,36
2x900001 Sjælland	AD830	AD1997	5,03	8,04
9i456785 Danmark vest + Slesvig	109BC	AD1986	2,05	6,72
SM000001 Sydvestskåne	AD651	AD1496	6,35	7,76
sm000006 Lund oak chrono ***	AD1274	AD1974	4,92	8,12
SM000011	AD753	AD1329	0,36	8,22

* kurven er venligst stillet til rådighed af Dieter Eckstein, Hamborg Universitet.

** kurven er venligst stillet til rådighed af Tomasz Wąsny, Thorn Universitet.

*** kurven er venligst stillet til rådighed af Thomas. S. Bartholin.

**** kurven er venligst stillet til rådighed af K U Heußner.

Dendroproveniensen

Middelkurven 0254M002 krydsdaterer med de fleste grundkurver for egetræ, som er udarbejdet for områder omkring den Østersøen. Den højeste t -værdi, som angiver hvor godt middelkurven passer sammen med de forskellige grundkurver, opnås med grundkurver, som er opbygget af materiale fra Sjælland og Skåne (se tabel absolut datering).

Det kan konkluderes, at alle fire prøver højst sandsynligt stammer fra træer, som har vokset i områderne omkring Øresund, hvilket sandsynligvis også angiver byggestedet for skibet.

Niels Bonde

Katalog

\Dendro\ships\Gedesby\2eren\02540019.D
Title : A6882 Gedesby 2 NMU MAJ 220x254a
Raw Ring-width QUSP data of 202 years length
Dated AD1095 to AD1296
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 111.87 Sensitivity 0.22
Interpretation: after Felled AD1312

\Dendro\ships\Gedesby\2eren\02540029.D
Title : A6882 Gedesby 2 NMU MAJ 220x253b
Raw Ring-width QUSP data of 251 years length
Dated AD1069 to AD1319
18 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 73.36 Sensitivity 0.14
Interpretation: Felled AD1320-31

\Dendro\ships\Gedesby\2eren\02540039.D
Title : A6882 Gedesby 2 NMU MAJ 220x15b bordplanke fra skib
Raw Ring-width QUSP data of 160 years length
Dated AD1147 to AD1306
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 129.01 Sensitivity 0.17
Interpretation: after Felled AD1322

\Dendro\ships\Gedesby\2eren\02540049.D
Title : A6882 Gedesby 2 NMU MAJ 220x14b bordplanke fra skib
Raw Ring-width QUSP data of 94 years length
Dated AD1229 to AD1322
7 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 254.69 Sensitivity 0.24
Interpretation: Felled AD1330-45